

Udskriftsdato: 14. december 2025

KEN nr 9856 af 02/05/2002 (Gældende)

**Ankestyrelsens principafgørelse C-24-02 om hjælpemiddel -
hjælpemiddeldefinition - personligt hjælpemiddel - armprotese - æstetisk
hånd - psykisk belastende**

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 350484-01

Ankestyrelsens principafgørelse C-24-02 om hjælpemiddel - hjælpemiddeldefinition - personligt hjælpemiddel - armprotese - æstetisk hånd - psykisk belastende

Resume:

En armamputeret ansøger fandtes, på baggrund af en konkret vurdering, berettiget til at få bevilget en æstetisk (kosmetisk) hånd som et hjælpemiddel.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at en æstetisk hånd er omfattet af hjælpemiddeldefinitionen i hjælpemiddelbekendtgørelsen.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at ansøgers allerede bevilgede håndprotese udseendemæssigt adskilte sig væsentligt fra udseendet af ansøgers raske hånd og at ansøger derfor følte sig meget psykisk belastet, når han befandt sig i sociale sammenhænge.

Ankestyrelsen lagde endelig vægt på, at en håndprotese er et personligt hjælpemiddel, som er placeret et meget synligt sted, hvor man sædvanligvis ikke vil anvende beklædning, at ansøger, ifølge det oplyste, skulle anvende den æstetiske hånd dagligt og at formålet med hjælp efter serviceloven er at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv og lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Love:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 844 af 24. september 2001 - § 97, stk. 1, nr. 2

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 - § 112, stk. 1, nr. 1 og nr. 2 og § 112, stk. 6

Sagsfremstilling:

Sagen drejede sig om en 51-årig mand, som i 1998 fik amputeret sin højre arm ved skulderledsniveau på grund af en kræftlidelse. Han fik herefter i 1999 via sygehuset en konventionel armprotese - beskrevet som en skulderprotese med aktivt træk.

I april 2000 indgav ansøger en ansøgning til amtskommunen om bevilling af en ombygning/-ændring af den konventionelle armprotese til en elektronisk styret armprotese med en myoelektrisk hånd med trækswitch. Ansøger ansøgte endvidere om at få bevilget en æstetisk hånd, som er en næsten tro kopi af den raske hånd og som var ment til anvendelse som et alternativ ved repræsentative lejligheder.

Det fremgik af oplysningerne i ansøgningen, at ombygningen/ændringen af den bestående protese ville koste ca. 46.000 kr., mens den æstetiske hånd (afhængig af dollarkursen) ville koste ca. 81.500 kr.

Ansøgningen var suppleret med en udtalelse fra sygehusets ergoterapeut og en bandagist fra SAHVA. Det fremgik bl.a. heraf, at ansøger oprindeligt blev udstyret med en skulderprotese med aktivt træk for, at han kunne blive igangsat. Det var imidlertid oplyst, at det var yderst vanskeligt at aktivere trækket på grund af den omfattende amputation.

Ved opfølgning af den tildelte protese blev man derfor i samarbejde med ansøger enige om, at der kunne opnås større aktivering ved at elektrificere protesen. Ansøger ville herved få større mulighed for at

arbejde tættere på kroppen ved let trækfunktion/aktivering af mikroswitch og derved i højere grad opnå opposition til den anden side. Snoretræksfunktionen havde ikke givet den nødvendige håndbevægelse.

Det blev samtidig vurderet, at ansøger ville kunne føle sig mere socialt lige med andre hvis han fik en æstetisk hånd som alternativ ved repræsentative lejligheder. Det var således oplyst, at en æstetisk hånd er en næsten tro kopi af den anden side og vedligeholdes på samme måde som en anatomisk hånd.

Det var afslutningsvist anført, at det ikke på daværende tidspunkt kunne siges, at ansøger ville blive mere selvhjulpen med det ansøgte, men ansøger ville derimod blive "normaliseret" i flest mulige funktioner.

Amtskommunen gav efterfølgende ansøger afslag på det ansøgte i form af ombygning/ændring af armprotese inkl. myoelektrisk hånd med trækswitch samt æstetisk hånd.

Ansøger påklagede amtskommunens afslag til det sociale nævn. I klagen var det bl.a. anført, at en myoelektrisk hånd med trækswitch ville kunne aflaste ansøgers venstre brystmuskel og derved gøre ansøgers daglige tilværelse nemmere, herunder gøre ham mere selvhjulpen. I forhold til afslaget på hjælp til den æstetiske hånd oplyste ansøger, at det var meget psykisk belastende, at han altid skulle være pakket ind i en jakke og at det i år 2000 ikke var særlig rart, at gå rundt med en damehånd på den ene hånd og en smedelab på den anden.

Det sociale nævn stadfæstede amtskommunens afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger aldrig havde fået lægeordineret en myoelektrisk protese og at det ikke var godtgjort, at den ansøgte protese ville gøre ansøger væsentlig bedre. Der ville i så fald have været ordineret en myoelektrisk protese. For så vidt angik spørgsmålet om bevilling af en æstetisk hånd, lagde nævnet vægt på, at hånden måtte betragtes som værende ren kosmetisk og ikke et hjælpemiddel i lovens forstand.

Ansøger påklagede nævnets afgørelse.

Forud for nævnets genvurdering fik nævnet tilsendt en supplerende udtalelse fra en overlæge på det behandlende sygehus.

Det fremgik bl.a. af udtalelsen fra sygehuset, at det fandtes lægeligt indiceret, at ansøger fik bevilget den ansøgte ombygning af armprotese inkl. myoelektrisk hånd med trækswitch samt en æstetisk hånd.

Når man ikke allerede fra starten ordinerede en myoelektrisk protese skyldtes det, at man ikke på dette tidspunkt med sikkerhed kunne sige, at ansøger ville fungere godt med en protese.

Det var i forlængelse heraf bl.a. anført, at ansøger i det daglige havde stor glæde af den allerede bevilgede protese (konventionelle), men at han havde store problemer med ophænget omkring thorax og at det derfor kun måtte anses for rimeligt, at man forsøgte at finde en protesetype, som ansøger ville kunne anvende uden at have problemer med ophænget.

I forhold til ansøgningen om den æstetiske hånd var det oplyst, at det har meget stor psykisk betydning for patienter, der er armamputerede, at de er udstyret med en æstetisk hånd. Ud over det rent kosmetiske har hånden også en funktion, idet den kan anvendes som støttehånd når man f.eks. skal holde omkring brød for at skære brød og lign.

Det sociale nævn genoptog herefter sagen og traf den indankede afgørelse.

Ved denne afgørelse ændrede nævnet sin tidligere afgørelse og fandt, at ansøger var berettiget til hjælp efter servicelovens § 97 til en myoelektrisk protese, men ikke til en æstetisk hånd.

Nævnet begrundede afgørelsen med, at det fremgik af oplysningerne fra sygehuset, at ansøger ville kunne fungere endnu bedre med en myoelektrisk protese, idet ansøger allerede brugte den konventionelle fint. For så vidt angik ønsket om en æstetisk hånd fandt nævnet fortsat, at der ikke var funktionel indikation for en sådan, der måtte betragtes som værende ren kosmetisk og ikke som et hjælpemiddel i servicelovens forstand.

I klagen til Ankestyrelsen var det bl.a. anført, at ansøger fandt det af såvel principiel som psykisk betydning, at han fik bevilget den ansøgte hånd.

Under behandlingen af sagen indhentede Ankestyrelsen supplerende oplysninger fra sygehusets ergoterapeut.

Ergoterapeuten oplyste bl.a., at ansøger på ansøgningstidspunktet havde en almindelig kosmetisk hånd, som er en integreret del af den myoelektriske protese. Ansøger kunne med den eksisterende protese bevæge nogle af fingrene m.v. og denne håndprotese var derfor meget egnet til anvendelse i forbindelse med arbejde af forskellig slags.

Ergoterapeuten oplyste samtidig, at ansøgers allerede bevilgede håndprotese så meget kunstig ud og således slet ikke lignede en naturlig hånd. Ansøger havde i den forbindelse også det særlige problem, at hans raske hånd var forholdsvis bred, hvilket langt fra er tilfældet for så vidt angår den almindelige kosmetiske hånd.

En æstetisk hånd ville derimod kunne laves således, at den i meget høj grad - med hensyn til både farve og størrelse - ville ligne en "rigtig" hånd og ikke mindst ansøgers egen raske venstre hånd. Den æstetiske hånd ville derfor være meget anvendelig, når han befandt sig i sociale sammenhænge, hvor han ikke skulle arbejde med hånden og hvor han gerne ville undgå at skille sig ud fra andre "almindelige mennesker".

Ankestyrelsen indhentede endvidere supplerende oplysninger fra en bandagist på SAHVA.

Bandagisten oplyste bl.a., at der gives 1 års garanti på en æstetisk hånd og at den i almindelighed - afhængig af brugen - skal udskiftes hvert 3. år. Fremstillingsprisen vil i udskiftningssituationen ligge lidt under den oprindelige anskaffelsespris, idet hånd "formen" i almindelighed vil kunne genbruges fra tidligere.

Hvis man sammenligner ovennævnte med det udskiftningsbehov, der vil være med hensyn til gummihandsken (overtrækket) på den almindelige kosmetiske håndprotese, vil der næppe samlet set være den store udgiftsmæssige forskel. En almindelig overtrækshandske skal således skiftes jævnlige - nogle gange hver 14. dag - og hver udskiftning koster ca. 1000 kr. pr. gang.

Bandagisten oplyste i øvrigt, at den æstetiske hånd er meget nem at holde ren, idet kuglepenstreger, avissvæerte m.v. kan vaskes af i almindelig håndsæbe. Dette er ikke muligt når det drejer sig om overtrækshandsker på en almindelig håndprotese.

Ansøger oplyste herudover under sagens behandling i Ankestyrelsen, at han var førtidspensionist, og at han ville anvende en æstetisk hånd flere timer dagligt. Ansøger oplyste endvidere, at han altid gik med sin protesehånd i jakkelommen når han var ude i sociale sammenhænge, idet hånden så helt forkert ud i forhold til den raske venstre hånd.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af om en æstetisk hånd må anses for at være et hjælpemiddel omfattet af servicelovens § 97, samt herunder en vurdering af om betingelserne for støtte efter servicelovens § 97 i givet fald var opfyldt.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at ansøgeren, efter en konkret vurdering, var berettiget til at få bevilget en æstetisk hånd som et hjælpemiddel, jf. servicelovens § 97, stk. 2, nr. 2.

Begrundelsen for afgørelsen var, at det ansøgte i form af en æstetisk hånd er et hjælpemiddel, som, efter Ankestyrelsens vurdering, i væsentlig grad ville afhjælpe de varige følger af ansøgers nedsatte funktionsevne og i væsentlig grad lette ansøgers daglige tilværelse, jf. servicelovens § 97, stk. 2, nr. 2, jf. §§ 1 og 2, i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 123 af 19. februar 1998 om ydelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter servicelovens §§ 97 og 98.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen til grund, at ansøger i 1998 fik amputeret sin højre arm ved skulderniveau på grund af en kræftlidelse. Ansøger havde herefter fået bevilget en elektronisk armprotese med en myoelektrisk hånd med trækswitch. Det var oplyst, at den bevilgede protese indebar, at ansøger kunne bøje arm og enkelte fingre, men at hånden udseendemæssigt adskilte sig meget fra den raske hånd på venstre side, både m.h.t. farve og størrelse. Ansøger havde således oplyst, at han gik rundt med en smedelab på den ene hånd og en damehånd på den anden.

Ansøger havde derfor ansøgt om at få bevilget en æstetisk hånd til brug i sociale sammenhænge. Det var oplyst, at en æstetisk hånd ville kunne laves således, at den til forveksling lignede en naturlig hånd.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at det ansøgte i form af en æstetisk hånd var omfattet af hjælpemiddeldefinitionen i § 1, stk. 2, jf. hjælpemiddelbekendtgørelsen.

Det følger heraf, at et hjælpemiddel er et produkt, der er fremstillet med henblik på at afhjælpe en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at ansøgers nuværende håndprotese udseendemæssigt adskilte sig væsentligt fra udseendet af den raske venstre hånd, hvorfor ansøger, i følge sine egne oplysninger, følte sig meget psykisk belastet, når han befandt sig i sociale sammenhænge. Det fremgik i forlængelse heraf af de foreliggende lægelige oplysninger, at det er af meget stor betydning for patienter der er armamputerede, at de er udstyret med en æstetisk hånd.

Ankestyrelsen lagde videre lagt vægt på, at en håndprotese er et personligt hjælpemiddel, som er placeret et meget synligt sted, hvor ansøger sædvanligvis ikke vil anvende nogen form for beklædning og at ansøger, ifølge sine egne oplysninger, ville anvende den æstetiske hånd dagligt.

Ankestyrelsen lagde herefter vægt på servicelovens formålsbestemmelse, hvoraf det bl.a. fremgår, at formålet med hjælpen efter serviceloven er at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten, jf. servicelovens § 1, stk. 2.

Ankestyrelsen ændrede således nævnets afgørelse.